

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Birkhovense Evaluatieschaal Behandeldoelen Afasie (BEBA)

September 2011

Review: 1. K. Ritzen, F. Spreuwenberg, K. Senses
2. M. Jungen

Invoer: ML Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Hoofd / hals
Aandoening (ICD)	Zenuwstelsel en zintuigen (Traumatisch hersenletsel, CVA)
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Communicatie; Stem en spraakfuncties

- *Korte beschrijving* → De BEBA is ontwikkeld voor het vastleggen van de functionele mogelijkheden en subjectieve beleving op het gebied van een bepaalde communicatieve activiteit. Deze mogelijkheden worden beoordeeld door de patiënt, de direct betrokkene en de therapeut. De therapeut bepaalt in overleg met de patiënt welke praktische activiteit behandeld wordt (hierbij kan de BIPAC worden gebruikt). Met de BEBA kan het doel van de behandeling worden vastgesteld voor de patiënt en voor de betrokkene. Door zowel voor als na de training van een activiteit de BEBA te gebruiken, kan tevens de vooruitgang van de patiënt op een communicatieve activiteit zichtbaar worden gemaakt. Daarna kan een evaluatiemeting op de lange termijn uitgevoerd worden.
- *Doelgroep* → patiënten met afasie
- *Auteur:*
  - ✓ *Oorspronkelijke en Nederlandse versie* → Sevat R, Heesbeen I (2001)

2 Doel van het meetinstrument

Combinatie van:

- Inventariserend
- Evaluatief/effectiviteit

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Combinatie van: vragenlijst en observatielijst
- *Opbouw* → totaal 5 items, verdeeld over de volgende subcategorieën:
Frequentie; Zelfstandigheid; Probleemoplossend vermogen; Spanning;
Tevredenheid²
- *Instructie* → De BEBA wordt afgenomen voor aanvang van de behandeling van een specifieke activiteit (startmeting) en na een periode van behandelen van de activiteit (evaluatiemeting). De BEBA is voorzien van een apart scoringsformulier om een evaluatiemeting op de lange termijn uit te voeren (lange-termijn-meting). De beoordeling wordt apart van elkaar gedaan door therapeut, daarna door de patiënt en een direct betrokkene (b.v. partner).²

Frequentie: beoordeeld wordt hoe vaak de patiënt de activiteit uitvoert als deze daaraan behoefte heeft

Zelfstandigheid: beoordeeld wordt hoe zelfstandig de patiënt de activiteit uitvoert

Probleemoplossend vermogen: beoordeeld wordt hoe de patiënt omgaat met probleemsituaties

Spanning: beoordeeld wordt in hoeverre de uitvoering van een activiteit wordt beïnvloed door de spanning

Tevredenheid: beoordeeld wordt hoe tevreden de beoordelaar is over de uitvoering van de activiteit, gezien de mogelijkheden van de patiënt²

- *Meetniveau* → per item: wijze score (0-3); meetniveau ordinaal
Per subcategorie:
Frequentie 0= bijna nooit tot 3= bijna altijd
Zelfstandigheid 0= lukt niet tot 3= zonder hulp
Probleemoplossend vermogen: 0= niet (-) oplossen tot 3= goed (++) oplossen
Spanning 0= zeer spannend tot 3= niet/nauwelijks spannend
Tevredenheid 0= slecht (-) tot 3= goed (++)
- *Meetniveau* → totaalscore per beoordelaar: wijze score (gem. aangevinkte schalen)
- *Meetniveau* → totaalscore van de 3 beoordelingen: wijze score (gem. van de 3 beoordelingen)²

4 *Verkrijgbaarheid*

De BEBA is alleen te verkrijgen samen met de BIPAC en de CIQ-A.

- *Opvraagbaar bij* → <https://www.metrisquare.net/Meetexpert/index.html>
- *Geschatte kosten* → eenmalig € 165,-
aanvullende gebruikersaccounts: eenmalig € 35,-
optioneel: jaarlijks helpdesk en onderhoudscontract: € 49,- per jaar
[genoemde prijzen zijn ex BTW]
- *Copyright* → ja, Sevat R en Heesbeen I

5 *Methodologische kwaliteit*

- **Interne consistentie** → geen gegevens bekend
- **Reproduceerbaarheid**
  - ✓ *Betrouwbaarheid (reliability)* → geen gegevens bekend
  - ✓ *Overeenkomst (agreement)* → geen gegevens bekend
- **Validiteit**
  - ✓ *Content validity* → geen gegevens bekend
  - ✓ *Criterion validity* → geen gegevens bekend
  - ✓ *Construct validity* →
51 start- en evaluatiemetingen na 3 maanden, n=18, p= afasiepatiënten, gem. leeftijd=56, totale behandelingsduur gem. 40 weken, behandelfrequentie= 2.5 uur/week
De gekozen activiteiten komen overeen met de activiteiten uit de Behoeften-Inventarisatie en Probleem-Analyse van Communicatieve activiteiten (BIPAC)

Pearson's correlatiecoëfficiënt:
r = .56 schaal zelfstandigheid en tevredenheid
r = .53 schaal probleem oplossen en tevredenheid
r = .42 schaal frequentie en tevredenheid
r = .34 schaal spanning en tevredenheid

Uit de regressie-vergelijking met de correlerende schalen bleek dat 'probleem oplossen' en 'zelfstandigheid' samen 35% van de variantie van 'tevredenheid' verklaarden. Volgens de auteurs zijn meer data nodig om daaruit een definitieve conclusie te trekken.²
- **Responsiviteit / longitudinale validiteit**

De kritische vooruitgangswaarde, dat wil zeggen een vooruitgang in de score die, rekening houdend met een 90% betrouwbaarheidsinterval, niet op toeval berust, bedroeg 1.00.²

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigheden* → handleiding, scoretabel, antwoordkaarten, scoringsformulieren, eindexaminatieformulieren
- *Randvoorwaarden* → n.v.t.
- *Benodigde tijd* → niet bekend
- *Gebruikershandleiding* → ja, via <https://www.meetinstrumentenzorg.nl>

7 *Normgegevens*

- Er wordt zowel per beoordelaar als voor het totaal het gemiddelde berekend van de geldige metingen, d.w.z. metingen van de schalen die als doel zijn aangevinkt. Per meting kan nu bekeken worden of er vooruitgang geboekt is. Deze score verschilt van 0 (slecht) tot 3 (goed).²

8 *Overige gegevens*

- In de handleiding van de BEBA staat onder de paragraaf 'conclusie en discussie' het volgende: "De BEBA is gebaseerd op het subjectieve oordeel van de betrokken beoordelaar, omdat dat als geen andere factor bepaalt of een paktijkgerichte behandeling is geslaagd of niet. Het instrument is bovendien aan te passen aan de behoeften van ieder individu. Deze eigenschappen vormen de kracht maar daarentegen ook de valkuilen van het instrument".²
- De digitale versie van de BIPAC en BEBA is ontwikkeld door twee studenten van de opleiding ICT, Hogeschool Zuyd. De pilot-versie van de digitale meetinstrumenten is door vijftien logopedisten in hun dagelijks zorgproces gebruikt en geëvalueerd.

9 *Literatuurlijst*

1. Goos HMM, Heesbeen IME, Sevat RG. Trainingscentrum voor mensen met afasie. Logopedie en Foniatrie. 1999;71(12):254-260.
2. Heesbeen IME, Sevat RG, Handleiding BEBA: Birkhovense Evaluatieschaal Behandeldoelen Afasie. Amersfoort: Verpleeg- en reactiveringscentrum Birkhoven; 2001.
3. Lacroix M, Dalemans R, Beurskens S. Het gebruik van meetinstrumenten om activiteiten en participatie te meten bij patiënten met een neurologische ziekte: een implementatieonderzoek. Logopedie en foniatrie. 2010;10:308-315.